

P o s u d e k š k o l i t e l e

na doktorskou práci zpracovanou na KTF UK

Doktorand: Mgr. Petr N o h e l

Téma práce: Výuka církevního práva na teologických a právnických fakultách v Českých zemích v letech 1918-1989

Rok předložení: 2016

Jako školitel jmenovaného doktoranda podávám na jím předloženou doktorskou práci následující posudek.

Disertant rozčlenil svou práci do sedmi kapitol. První kapitola (*Situace církevního školství před rokem 1918*) má uvozující charakter – seznamuje se stavem předmětné legislativy ke sklonku Rakouska-Uherska, která se díky recepční normě stala výchozí zákonodárnou úpravou i pro Československou republiku. Druhá kapitola (*Legislativní kontext*) zasazuje normy o studiu církevního práva do širšího legislativního kontextu, a to diferencovaně pro období první a druhé republiky, pro období Protektorátu Čechy a Morava a pro období komunismu. Stejně členění má i třetí kapitola (*Dějinný kontext*), sledující výuku církevního práva na pozadí relevantních událostí v oblasti státně církevní politiky československého státu (resp. protektorátu Čechy a Morava). Těžiště práce představuje kapitola čtvrtá (*Výuka církevně-právních předmětů*), která sleduje výuku kanonického a konfesního práva na Univerzitě Karlově v Praze, na Univerzitě Palackého v Olomouci a na Masarykově univerzitě v Brně. Pátá kapitola (*Provázanost výuky s působením vybraných vyučujících*) se zabývá mimořádnými odbornými aktivitami vybraných vyučujících církevního práva, jejich politickou orientací a akademickými posty, které zastávali. Šestá kapitola (*Nástin vývoje církevně-právní nauky po roce 1989*) nad chronologický rámec práce načrtává základní kontury vývoje disciplíny církevního práva po pádu komunismu. Konečně závěrečná sedmá kapitola (*Strukturované medailonky přednášejících*) přináší tolik potřebná *curricula vitae* vysokoškolských učitelů, kteří svou profesní dráhu zasvětili právě církevnímu právu.

Vedle vlastní stati práce obsahuje úvod, závěr, seznam použitých zkratk, strukturovaný výkaz bibliografie a 21 příloh. Práce má celkem 243 číslovaných stran (bez příloh 173 stran) a je opatřena přiměřeným poznámkovým aparátem.

Práce má logicky koherentní strukturu. Protože disertant se mnou práci v jednotlivých etapách jejího zpracování pravidelně konzultoval, neshledávám nic, co by jí bylo možno vytknout jak po stránce formální, tak po stránce obsahové. Disertant ve své práci prokázal způsobilost samostatné vědecké práce, jíž se podjal *lege artis* s mimořádným smyslem pro metodičnost a systematičnost.

Na práci je třeba ocenit zejména skutečnost, že disertant pracoval převážně s prameny primární povahy, které zkoumal po archivech jednotlivých univerzit, což je dáno už tím, že k vlastnímu tématu existuje jen minimum odborné literatury. Téma, které si zvolil, nebylo doposud zpracováno ani u nás a přirozeně ani v zahraničí, takže heuristika pramenů

představovala prevalentní metodu disertantových aktivit při jeho zpracování. Tím je současně dána odpověď na vědecké novum této práce.

Doba sledovaná v disertační práci příliš výuce církevního práva nepřála, což se zdaleka netýká jen období komunistické diktatury, která žádné platné církevní právo neuznávala a výuku historického církevního (kanonického) práva na právnických fakultách všemožně administrativně omezovala. Ovšem ani období masarykovské tzv. první republiky, která po zajímavých peripetiích dokonce překročila k uzavření mezinárodní smlouvy se Svatým stolicem (*Modus vivendi*), církevnímu právu obecně a kanonickému právu zvláště nijak nepřálo, jako nepřálo ani katolické církvi samé, a tak ani literatura k církevnímu právu (zvláště tomu katolickému) byla značně chudá. Tím záslužnějším je počin některých akademických pracovníků, kteří se po pádu komunismu snaží tuto mezeru svými vědeckými pracemi vyplnit. Zde je třeba zmínit zejména práci Moniky Menke z CMTF Univerzity Palackého v Olomouci *Soudnictví římskokatolické církve v českých zemích v období kodifikovaného práva* (Olomouc 2015), pokud jde o aplikaci kanonického práva, a práci Vojtěcha Novotného z KTF Univerzity Karlovy v Praze *Katolická teologická fakulta 1939-1900. Prolegomena k dějinám české katolické teologie druhé poloviny 20. století* (Praha 2007), pokud jde o výuku kanonického práva – tato práce se ovšem, jak už z jejího názvu vyplývá, omezuje jen na pražskou teologickou fakultu a církevní právo traktuje jen jako jednu z teologických disciplín; stejně tak je třeba ocenit některé články v *Revui církevního práva*. O to vítanější je disertační práce doktoranda Petra Nohela, zvláště pokud by bylo možno vydat ji tiskem, což už zde rád doporučuji. Nezpracována tedy zůstává problematika výuky kanonického práva na diecézních seminářích a řádových učilištích; přitom šlo nejednou o vysokou úroveň výuky, která si nic mnoho nežadala s výukou na teologických fakultách – viz např. seminář v Hradci Králové, řádové učiliště redemptoristů v Obořišti (Josef Pejška CSsR.) a pod.

Z á v ě r

Předložená disertační práce splňuje všechny požadavky kladené na vrcholné vědecké práce, proto ji doporučuji k obhajobě.

Praha 7. 6. 2016

prof. JUDr. Ignác A. Hrdina, DrSc.,
školitel